

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра публічного управління, менеджменту інноваційної діяльності та
дорадництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ННІ неперервної освіти і туризму
д.ю.н., професор Іван ГРИЦЕНКО

« 6 » червня 2024р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
публічного управління,
менеджменту інноваційної діяльності та
дорадництва

Протокол № 15 від «3» червня 2024 р.

В.о. завідувача кафедри:

д.н.д.у., доцент Сергій ПРИЛІПКО

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОПП «Управління інноваційною
та консалтинговою діяльністю»

д.е.н., професор Ольга ВІТВИЦЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма «Управління інноваційною та консалтинговою діяльністю»

ННІ неперервної освіти і туризму

Розробник: професор кафедри публічного управління, менеджменту інноваційної діяльності та дорадництва, д.е.н., професор Витвицька О.Д.

Опис навчальної дисципліни «Стратегічне управління інноваційним розвитком»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	07 Управління та адміністрування	
Спеціальність	073 Менеджмент	
Освітня програма	Управління інноваційною та консалтинговою діяльністю	
Освітній ступінь	Магістр	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова / вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	2	2
Семестр	3	3
Лекційні заняття	20 год.	12 год.
Практичні, семінарські заняття	20 год.	10 год.
Лабораторні заняття	- год.	128 год.
Самостійна робота	110 год.	- год.
Індивідуальні завдання	- год.	- год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Стратегічне управління інноваційним розвитком» є оволодіння новітніми теоретичними знаннями з питань стратегічного менеджменту інноваційного розвитку підприємства та набуття магістрантами практичних умінь і навичок щодо розроблення і реалізації інноваційної стратегії в умовах жорсткої конкуренції та динамічного зовнішнього середовища.

Завданнями вивчення дисципліни «Стратегічне управління інноваційним розвитком» є теоретична та практична підготовка студентів з питань:

- економічна сутність та форми інноваційних підприємства;
- сучасні методи оцінки та прогнозування ринку;

- розробка інноваційної стратегії підприємства;
- визначення основних підходів до формування інноваційних рішень з вибору напрямів та інструментів інвестування

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні: **знати:** Суть, зміст і значення інноваційного розвитку організації як економічної категорії; основи теорії інноватики та інноваційної діяльності організацій; особливості інноваційної політики організації; системи управління інноваційною діяльністю організацій; основи стратегічного менеджменту; стратегічний аналіз зовнішнього середовища організації; стратегічний аналіз інноваційного потенціалу організації; основи формування системи стратегій організації; регіональні аспекти інноваційного розвитку; стратегічне планування інноваційної діяльності; формування інноваційної стратегії підприємства; систему збалансованих показників як інструментів стратегічного управління інноваційною діяльністю; управління процесом реалізації інноваційної стратегії; механізми приведення організації у відповідність до умов реалізації інноваційної стратегії.

уміти: Формувати стратегічне бачення і місію інноваційної організації; визначати інноваційні цілі організації; формувати інноваційні стратегії; проводити стратегічний аналіз умов діяльності організації; здійснювати стратегічний аналіз інноваційного потенціалу організації; керувати процесом впровадження інноваційної стратегії; використовувати проектний підхід до реалізації інноваційної стратегії; використовувати бенчмаркінг та підхід постійного удосконалення при реалізації інноваційної стратегії; приводити у відповідність з інноваційною стратегією організаційну культуру організації...

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК): ЗК2. Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності); ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій; ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність); ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК): СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани; СК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом; СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію; СК10. Здатність до управління організацією та її інноваційним розвитком; СК11*. Здатність приймати раціональні технічні й технологічні рішення, впроваджувати інноваційні розробки у виробництво та обґрунтовувати доцільність їх реалізації, надавати консалтингові послуги з врахуванням соціально важливих засад аграрної сфери.

Програмні результати навчання: ПРН5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах; ПРН13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу); ПРН14*. Вміти організовувати та здійснювати інноваційно-консалтингову діяльність у аграрній сфері, застосовувати сценарне прогнозування тенденцій розвитку ринку нових агротехнологій на основі сучасних концепцій управління.

2. Програма та структура навчальної дисципліни – повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства

Тема 1. Управління інноваційним розвитком підприємств: основні поняття, принципи, методи та функції

- ✓ Постійні зміни умов господарювання.
- ✓ Альтернативні варіанти розвитку ринкової ситуації.
- ✓ Скрутний фінансовий стан вітчизняних підприємств.
- ✓ Структурна трансформація економіки.
- ✓ Високий ризик інноваційної діяльності.

Тема 2. Концепція стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства.

- ✓ Екстенсивний, інтенсивний, інноваційний шлях розвитку підприємств. Інноваційна діяльність.
- ✓ Методи економічного стимулювання.
- ✓ Методи планування.
- ✓ Методи соціального регулювання.

Тема 3. Принципи формування організаційно - економічного механізму стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства.

- ✓ Принципи системності, комплексності, інноваційного розвитку.
- ✓ Принципи балансу інтересів.
- ✓ Принципи задоволення потреб споживачів.
- ✓ Принципи альтернативності, компромісу, гнучкості, «розумної крайності».

Тема 4. Інвестиційна та маркетингова стратегії інноваційного розвитку

1. Підсистеми системи інноваційного розвитку.
2. Схема взаємодії підсистем з макро- і мікросередовищем.
3. Функції системи інноваційного розвитку.
4. Система мотивації
5. Система організації.

Змістовий модуль 2. Особливості стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства

Тема 5. Маркетинговий підхід до розроблення і виведення інновацій на ринок

- 1.Класифікація і порівняльний аналіз варіантів розвитку ринкових можливостей.
- 2.Проблеми реалізації ринкових можливостей.
- 3.Методичні основи оцінки і вибору варіантів інноваційного розвитку підприємства у нестабільному ринковому середовищі.

Тема 6. Управління розробкою інновацій та вибором цільових ринків

- 1.Маркетинговий підхід до розробки.
2. Виведення інновацій на ринок.
- 3.Розробка ідей і задумів інновацій і їх аналіз.
4. Підходи до аналізу чинників інноваційного розвитку.
5. Управління процесом пошуку цільового ринку для реалізації інноваційного потенціалу підприємства.
- 6.Визначення оптимального рівня витрат на просування інновацій на ринку.

Тема 7. Невизначеність та ризик на етапах обґрунтування проектів інноваційного розвитку. Інформаційна база для управління інноваційним розвитком підприємств

1. Інновації і ризик.
- 2.Порівняльний аналіз методів оцінки ризику.
- 3.Аналіз чинників ризику на етапах вибору цільового ринку.
4. Фактори ризику.
- 5.Оцінка ризику при виборі партнерів.

Тема 8. Управління ресурсним забезпеченням та формування стратегії інноваційного розвитку підприємства.

- 1.Розробка стратегії інвестування в інноваційний розвиток підприємства.
- 2.Системний аналіз джерел інвестування інновацій.
- 3.Формування інформаційних моделей системи прийняття рішень при виборі варіантів інноваційного розвитку.
- 4.Особливості розробки інноваційної стратегії розвитку підприємства.
- 5.Критерії вибору оптимальних проектів інноваційного розвитку підприємства.

2.1. Структура навчальної дисципліни
 – повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади стратегічного управління інноваційним розвитком												
Тема 1. Управління інноваційним розвитком підприємств: основні поняття, принципи, методи та функції	16	2	2			12	19	2	2			15
Тема 2. Концепція стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства	20	4	4			12	19	2	2			15
Тема 3. Принципи формування організаційно - економічного механізму стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства	16	2	2			12	19	2	2			15
Тема 4. Інвестиційна та маркетингова стратегії інноваційного розвитку	18	2	2			14	21	4	2			15
Разом за модулем 1	70	10	10			50	70	6	4			60
Змістовий модуль 2. Особливості стратегічного управління інноваційним розвитком												
Тема 5. Маркетинговий підхід до розроблення і виведення інновацій на ринок	19	2	2			15	21	2	2			17
Тема 6. Управління розробкою інновацій та вибором цільових ринків	23	4	4			15	23	4	2			17
Тема 7. Невизначеність та ризик на етапах обґрунтування проектів інноваційного розвитку. Інформаційна база для управління інноваційним розвитком підприємств	19	2	2			15	21	2	2			17

Тема 8. Розроблення інноваційної стратегії розвитку підприємства	19	2	2			15	21	2	2			17
Разом за модулем 2	80	10	10			60	80	6	6			68
Усього годин	150	20	20			110	150	12	10			128

3. Теми практичних занять

Номер заняття	Теми і зміст занять	Годин
1	1. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища організації 1. Контрольне тестування 2. Обговорення основних питань теми 2.1. Стратегічний аналіз мікросередовища. 2.2 Стратегічний аналіз галузевого середовища організації. 3. Розв'язання практичних задач і розбір ситуацій	2
2	2. Стратегічний аналіз стану підприємства 1. Контрольне тестування 2. Обговорення основних питань теми 2.1. Оцінка ефективності діючої стратегії. 2.2. Виявлення сильних і слабких сторін організації. 2.3. Аналіз конкурентоспроможності цін і витрат підприємства. 2.4. Аналіз конкурентних позицій організації. 2.5. Виявлення стратегічних проблем підприємства. 3. Розв'язання практичних задач і розбір ситуацій	4
3	3. Конкурентні стратегії організації 1. Контрольне тестування 2. Обговорення основних питань теми 2.1.. П'ять базових стратегій конкуренції. 2.2. Стратегії співробітництва і конкурентної переваги. 2.3. Стратегії злиття і поглинання. 2.4. Стратегії вертикальної інтеграції. 2.5. Стратегії скорочення бізнесу. 2.6. Наступальні стратегії для збереження конкурентних переваг. 2.7. Оборонні стратегії для захисту конкурентних переваг. 3. Розв'язання практичних задач та розбір ситуацій.	2
4	4. Розроблення стратегії з урахуванням специфіки галузі і ситуації 1. Контрольне тестування 2. Розгляд практичних задач 2.1. Стратегії конкуренції в галузях, що формуються. 2.2. Конкуренція на ринках, що розвиваються. 2.3. Конкуренція в зрілих галузях. 2.4. Конкуренція в застійних чи затухаючих галузях.	2

	<p>2.5. Конкуренція в сегментованих галузях.</p> <p>2.6. Стратегії для компаній, що швидко зростають.</p> <p>2.7. Стратегії для лідерів галузі.</p> <p>2.8. Стратегії для компаній – переслідувачів.</p> <p>2.9. Стратегії для кризових організацій.</p> <p>3. Питання та ситуації</p>	
5	<p>5. Стратегічне управління відтворювальними процесами</p> <p>1. Контрольне тестування</p> <p>2. Розгляд практичних задач</p> <p>2.1. Стратегія розвитку у системі стратегій організації.</p> <p>2.2. Характеристика стратегії розвитку сучасної організації.</p> <p>2.3. Основи стратегічного управління розвитком організації.</p> <p>2.4. Державна інноваційна політика.</p> <p>2.5. Методи реалізації інноваційної політики.</p> <p>3. Проблемні питання та ситуації</p>	2
6	<p>6. Процес стратегічного управління інноваційним розвитком</p> <p>1. Контрольне тестування</p> <p>2. Обговорення основних питань теми</p> <p>2.1. Етапи стратегічного управління інноваційним розвитком.</p> <p>2.2. Моніторинг зовнішнього середовища та стану організації.</p> <p>2.3. Стратегічний аналіз інноваційних можливостей і загроз організації.</p> <p>2.4. Аналіз інноваційного потенціалу організації.</p> <p>2.5. Формування інноваційної стратегії організації.</p> <p>2.6. Формування інноваційного бізнес-плану.</p> <p>2.7. Формування і реалізація інноваційного проекту.</p> <p>2.8. Оцінка результатів реалізації інноваційної стратегії.</p> <p>3. Проблемні питання, практичні задачі і ситуації</p>	4
7	<p>7. Формування інноваційної стратегії</p> <p>1. Контрольне тестування</p> <p>2. Розгляд практичних задач</p> <p>2.1. Інноваційні цілі і задачі підприємства.</p> <p>2.2. Детермінанти інноваційного розвитку підприємства.</p> <p>2.3. Інноваційні корпоративні стратегії.</p> <p>2.4. Різновиди інноваційних стратегій підприємства.</p> <p>2.5. Формування портфеля інноваційних стратегій.</p> <p>3. Проблемні питання, практичні задачі та ситуації</p>	2
8	<p>8. Стратегії лідерства за змінами</p> <p>1. Контрольне тестування</p> <p>2. Обговорення теми та виконання практичних вправ</p> <p>2.1. Зовнішні і внутрішні зміни організації.</p> <p>2.2. Основні принципи стратегії змін.</p> <p>2.3 Стратегія організованої ліквідації.</p>	2

	2.4. Стратегія постійного удосконалення. 2.5. Стратегія використання успіху. 2.6. Стратегія ініціювання змін. 2.7. Стратегія упровадження пілотного проекту. 2.8. Зміни і стабільність 3. Проблемні питання, практичні задачі та ситуації	
	Всього:	20

4. Теми самостійної роботи

з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Економічні передумови стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства.	10
2	Тема 2. Концепція стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства.	15
3	Тема 3. Принципи формування організаційно - економічного механізму стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства.	10
4	Тема 4. Структура організаційно-економічного механізму стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства.	15
5	Тема 5. Управління вибором стратегічних напрямів розвитку підприємства у нестабільному ринковому середовищі.	15
6	Тема 6. Управління розробкою інновацій та вибором цільових ринків.	20
7	Тема 7. Невизначеність та ризик на етапах обґрунтування проектів інноваційного розвитку.	10
8	Тема 8. Управління ресурсним забезпеченням та формування стратегії інноваційного розвитку підприємства.	15
	Всього:	110

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- ессе;
- розрахункові та аналітично- розрахункові роботи;
- баскет-метод, кейс –метод;
- аналіз конкретних ситуацій,
- захист практичних робіт;
- виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).

Поточний контроль здійснюється під час проведення модульного контролю.

Підсумковий контроль засвоєння модулів здійснюється по їх завершенню на підсумкових заняттях.

Формами контролю засвоєння основного матеріалу курсу визначаються:

1. Опитування студентів під час проведення практичних занять.
2. Контрольні письмові роботи (тести) в аудиторії на практичних заняттях як результат засвоєння матеріалу попередніх тем (в elearn)
3. Індивідуальні завдання для самостійного опрацювання додаткового матеріалу по тематиці курсу (в elearn)
4. Екзаменаційне завдання як результат вивчення всього курсу (в elearn)

6. Методи навчання:

Методи навчання є одним з найважливіших компонентів навчального процесу. Без відповідних методів діяльності неможливо реалізувати цілі і завдання навчання, досягнути відповідних результатів. У процесі навчання зв'язок методу з іншими компонентами зворотній: метод є похідним від цілей, завдань, змісту, форм навчання; водночас він суттєво впливає на можливості їх практичної реалізації. Навчання прогресує настільки, наскільки дозволяють йому рухатись уперед застосовані методи.

Під час викладення дисципліни «Стратегічне управління інноваційним розвитком» застосовуються наступні методи навчання:

Методи організації і самоорганізації навчально-пізнавальної діяльності:

1. Методи навчання за джерелом передачі та сприймання інформації:

- словесні (лекція, пояснення, семінарське заняття);
- наочні (ілюстрація, демонстрація);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- практичні (дослідження, практичні роботи, есе, індивідуальні семестрові завдання);
- опрацювання літературних джерел.

2. Методи навчання за логікою передачі і сприймання навчальної інформації:

- індуктивні (від одиничного до загального, від конкретного до абстрактного);
- дедуктивні (сприяє засвоєнню навчального матеріалу на основі узагальнень: від загального до одиничного);

3. Методи навчання за рівнем самостійності (напруженості) пізнавальної діяльності, якого досягають студенти, працюючи за схемою навчання, запропонованою викладачем:

- репродуктивний,
- проблемний,
- частково-пошуковий,
- дослідницький;

4. Методи навчання за ступенем керівництва навчальною роботою:

- навчальна робота під керівництвом викладача (практична робота в аудиторії);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти;
- самостійна робота студента;

5. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- ділова або рольова гра;
- дискусія;
- «мозкова атака»;
- аналіз конкретних ситуацій;
- інтерактивні методи.

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне чи письмове опитування;
- модульне тестування;
- індивідуальні і командні проєкти;
- есе;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни «Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства» elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1441
2. Робоча програма навчальної дисципліни «Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства» Розробники: Витвицька О.Д. НУБіП України, 2024 р. 15 с.
3. Методичні вказівки для самостійного вивчення курсу «Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства». Розробник: Витвицька О.Д., НУБіП України, 2023 р. 88 с.
4. Управління інноваційною діяльністю: теорія і практика: колективна монографія/ за заг. ред. д.е.н., професора Витвицької О.Д. Київ: ТОВ «АГРАР МЕДІА ГРУП», 2021. 450 с.
5. Витвицька О.Д., М.М. Кулаєць Державне управління інноваційною діяльністю. Навчальний посібник Київ: Видавничий центр «Агрармедіагруп» 2019. 250 с.
6. Основи інноваційної діяльності аграрної сфери. Посібник. (Гриф МОН) [О.Д. Витвицька, М.М. Кулаєць, В.А. Скрипниченко] Київ: Видавничий центр «Агрармедіагруп» 2010. 326с.
7. Витвицька О.Д. Інноваційний розвиток підприємств аграрного сектору. Монографія. К.: «Аграр Медіа Груп», 2012. 407 с.
8. Чухрай Н., Просович О.П. Стратегічне управління інноваційним розвитком: Підручник. Львів: [Видавництво Львівська політехніка], 2015. 504с.
9. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком. Навч. посібник Університетська книга. 2023. 336 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Закон України «Про інноваційну діяльність». <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=40-15>.
2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» № 284-XIV від 01.01.1998 р. // Відомості Верховної Ради України. 1998. № 2-3. Ст. 20.
4. Закон України «Про основи державної політики в сфері науки і науково-технічної діяльності» № 1977-XII від 25.03.1992 р. (зі змінами і доповненнями згідно Закону 2261-IV від 16.12.2004.) // Відомості Верховної Ради. 1992. №12. Ст. 165.
5. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text>

6. Журнали:
 - Інноваційна економіка.
 - Актуальні проблеми інноваційної економіки.
 - Електронний журнал «Ефективна економіка».
 - Наукові інновації та наукові технології.
 - Наука, технології, інновації.Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій.
7. European Commission. (2023). Resource document. SME definition.
https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-fundamentals/sme-definition_en

11. Інформаційні ресурси

1. <https://rada.gov.ua>
2. <https://www.kmu.gov.ua>
3. <https://liga.net>
4. <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. <https://www.sfii.gov.ua>